

ביצה דף ד

קושי מברייתא על דברי רבי יצחק ורב יוסף: **וספיקא אסורה. ואם נתערבה באלף - כולן אסורות.**

תירוץ 1: מדובר בספק טריפה

קושי: למה זה לא בטל? הרי זה דברי שאין לו מתירין וליבטל ברוב?

תירוץ: ביצה זה דבר שנמכר במנין ולכן לא בטל

קושי: תירוץ זה רק מסתדר לריש לקיש הסובר "כל שדרכו לימנות" שדבר שנמכר לפעמים לפי מניין לא בטל – אבל לר' יוחנן שסובר "את שדרכו לימנות", קשה – למה לא בטל?

תירוץ: אמר רב פפא: האי תנא - תנא דליטרא קציעות הוא, דאמר: **כל דבר שבמנין,**

אפילו בדרבנן לא בטיל, וכל שכן בדאורייתא. דתניא

ליטרא קציעות שדרסה על פי עגול, ואינו יודע באיזה עגול דרסה; על פי חבית,

ואינו יודע באיזו חבית דרסה; על פי כורת, ואינו יודע באיזו כורת דרסה.

רבי מאיר		רבי יהודה	
רבי אליעזר אומר: רואין את העליונות כאילו הן פרודות, והתחתונות מעלות את העליונות	רבי יהושע אומר: אם יש שם מאה פומין יעלו, ואם לאו הפומין אסורין, והשולים מותרין	רבי אליעזר אומר: אם יש שם מאה פומין יעלו, ואם לאו - הפומין אסורין והשולים מותרין.	רבי יהושע אומר: אפילו יש שם שלש מאות פומין לא יעלו.

דרסה בעגול ואינו יודע באיזה עגול דרסה - דברי הכל יעלו.

קושי על הברייתא: דברי הכל? היינו פלוגתייהו!

תירוץ: אמר רב פפא: הכי קאמר: **דרסה בעגול ואינו יודע באיזה מקום עגול**

דרסה, אי לצפונה אי לדרומה - דברי הכל יעלו.

תירוץ 2: רב אשי אמר: לעולם ספק יום טוב ספק חול הוי דבר שיש לו מתירין, וכל דבר שיש לו

מתירין - אפילו בדרבנן לא בטיל.

בריייתא כבית שמאי: תניא, **אחרים אומרים משום רבי אליעזר: ביצה תאכל היא ואמה.**

שאלה: במאי עסקינן?

אלא בתרנגולת העומדת לגדל ביצים- היא ואמה אסורה!

אילימא בתרנגולת העומדת לאכילה – פשיטא דהיא ואמה שריא.

תשובה: אמר רבי זירא: תאכל אגב אמה.

שאלה: היכי דמי?

תשובה 1: אמר אבוי: כגון שלקחה סתם, נשחטה - הובררה דלאכילה עומדת, לא נשחטה - הובררה דלגדל ביצים עומדת.

תשובה 2: רב מרי אמר: גוזמא קתני.

חיזוק לדבריו – הבאת מקרה אחר ששם השתמשו בגוזמא: דתניא, **אחרים אומרים**

משום רבי אליעזר: ביצה תאכל היא ואמה, ואפרוח וקליפתו. מאי קליפתו? אילימא

קליפה ממש - קליפה בת אכילה היא? אלא: אפרוח בקליפתו, - עד כאן לא פליגי

רבנן עליה דרבי אליעזר בן יעקב אלא היכא דיצא לאויר העולם, אבל היכא דלא יצא

לאויר העולם - לא פליגי. - אלא: אפרוח וקליפתו - גוזמא, הכא נמי: תאכל היא

ואמה - גוזמא.

שבת ויום טוב	רב	רבי יוחנן
	נולדה בזה אסורה בזה	נולדה בזה מותרת בזה
הצעה	קדושה אחת היא	2 קדושות
דחייה	והאמר רב: הלכה כארבעה זקנים, ואליבא דרבי אליעזר, דאמר: שתי קדושות הן!	
הצעה 2	יש לו הכנה דרבה	אין לו הכנה דרבה (גזירה משום משקין שזבו)

הקמת מחלוקת זו כמחלוקת תנאים

רבי יהודה אומר משום רבי אליעזר		תנא קמא
עדיין היא מחלוקת		נולדה בשבת - תאכל ביום טוב, ביום טוב - תאכל בשבת
ובית הלל אומרים: לא תאכל	שבת שמאי אומרים תאכל	

הבאת שני מעשים קושרים לנושא

רבי יוחנן	עצים שנשרו מן הדקל בשבת אסור להסיקן ביום טוב	ביצה שנולדה משבת – מותר לאוכלה ביום טוב
ההבדל	עצים, דלא חזו ליומייהו, אי שרי להו למחר - אתי למימר: ביומייהו נמי שרו, ואתמול משום שבת הוא דלא חזו להסקה	ביצה משום דביומא נמי חזיא לגומעה, ולא קא שרי לה עד למחר - מידע ידיע דבת יומא אסורה

אמר רב מתנה: עצים שנשרו מן הדקל לתוך התנור ביום טוב - מרבה עליהם עצים מוכנים ומסיקן. קושי: והא קא מהפך באיסורא!
תירוץ: כיון דרובא דהיתרא נינהו, כי קא מהפך בהיתרא קא מהפך.
קושי: והא קא מבטל איסורא לכתחלה, ותנן: **אין מבטלין איסור לכתחלה!**
תירוץ: הני מילי בדאורייתא, אבל בדרבנן מבטלין.
קושי: ולרב אשי, דאמר: כל דבר שיש לו מתירין, אפילו בדרבנן לא בטיל, מאי איכא למימר?
תירוץ: הני מילי היכא דאיתיה לאיסורא בעיניה, הכא מקלא קלי איסורא.

שני ימים טובים של גליות	רב	רב אסי
נולדה בזה מותרת בזה	נולדה בזה אסורה בזה	
הצעה	2 קדושות	קדושה אחת היא
דחיה		והא רב אסי מבדיל מיומא טבא לחבריה!
הצעה 2		רב אסי ספוקי מספקא ליה, ועביד הכא לחומרא והכא לחומרא
חיזוק לכל שיטה	אמר אביי: כותיה דרב מסתברא. דתנן: בראשונה היו משיאין משואות, משקלקלו הכותים התקינו שיהו שלוחין יוצאין. ואילו בטלו כותים עבדינן חד יומא, והיכא דמטו שלוחין עבדינן חד יומא. - והשתא דידעינן בקביעא דירחא מאי טעמא עבדינן תרי יומי? - משום דשלחו מתם: הזהרו במנהג אבותיכם בידיכם, זמנין דגזרו שמדא ואתי לאקלקולי	אמר רבי זירא: כותיה דרב אסי מסתברא, דהאידינא ידעינן בקביעא דירחא וקא עבדינן תרי יומי